

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50
Cuba y Puerto Rico, 2.—Estranger, 2'50

MISERERE

I diguessim qu' Espanya s' ha arrosetat davant de les bravatas dels Estats Units, faltariam á la veritat: la nació espanyola no la coneix la por: sigan les que's vulgan las circumstancies en que's trobi, té demostrat de sobra que sab fer dos coses: lluytar y morir.

Espanya sapigués tant de viure y de preveure com de morir y de lluytar, quan arriba la ocasió de posar á prova son temperament enèrgich y'l seu caràcter pudentorós!

A ser mes previsora, quan va esclarir la insurrecció cubana ab l' apoyo manifest y la complicitat descarada dels Estats Units, Espanya devia formalisar-se, demandant compte estret als yankees de la seva infame conducta. Devia ferho decidida á tot, fins á declararlos la guerra, resolent aixís en un breu terme l' problema de Cuba. La perduda de l' isla en aquesta forma era menos ruinosa que la prossecució de una campanya torpemente plantejada, que ha anat consumint estèrilment la sanch y 'ls recursos de la nació.

Aquest era l' camí que indicavan desde un principi ab poderosa empeta les corrents del esperit públic, en ses patriòtiques manifestacions, disoltas á garrotadas pels governs de la monarquía.

Espanya volia degollar al porç; los governs monàrquichs, en cambi, preferien tractar de captar-se la seva amistat, gratantli la panxa. En tan estúpida confiança han anat prodigantli totas les atencions, han anat colmant totas les seves exigències. Produheix indignació girar la vista enrera pera contemplar la llarga corrúta de complacencies tingudes y de satisfaccions donadas á la mala bestia, enemiga mortal de la noble Espanya.

Y tot per què? Acá per captarnos la seva benevolència; pera conseguir sisquera l' seu aquietament? Ara 'ns ho está dihent ab grunyits y amenassas. Per espay de tres anys ha estat alentant y sostenint als tigres de la manigua, y per espay de tres anys ha anat portant el compte exacte dels immensos sacrificis de la nació espanyola, dels raudals de sanch vertida, dels milions de duros pròdigament derrotxats; y ara, en los moments en que veu la insurrecció decayguda, casi domenyada, y en que 'ns mira débils, empobrits y escolats.—¡Ara es l' hora!—exclama, y tot de un plegat se 'ns transforma en porç singlá, y ab las cerdas erissadas y 'ls ullals fora de la boca, s' disposa á donarnos la embestida.

¡Quina infamia!... No té motius per procedir com procedeix; pero inventa mil pretextos especiosos. La justicia, la rahó, l' dret, l' humanitat s' oposan á las seves pretensions; pero ell sab prescindir de tot, ara que té per segura la superioritat de las seves forças sobre la nostra debilitat. Vol fer us de la última rahó: la forsa.

Y vels'hi aquí com el pinxo á qui, tres anys enrera, no mes que quadrantnos davant d' ell, hauríam fet fugir escorregut y ab la quia entre las camas, ara que veu que 'ls governs monàrquichs ens han ficat en un carreter sense sortida, s' disposa á atacarnos á ciencia y pa-

LA SOMBRA DEL TAMBOR DEL BRUCH

¡A las armas, ciutadans!

ciencia del mon enter al crit de—Cuba ó la vida!

* * *
¡Cuba ó la vida!....—Aquest es el dilema.

Una vegada mes, els homes de la monarquía 'ns obligan á ballar ab la mes lletja.

¡Quina responsabilitat la seva! Ells son els que han portat las cosas á la mida del seu gust, sense contrariedades, sense obstacles, fent us de una dictadura absoluta may interrompuda, rebent del país tot lo que li han exigit: vidas, hisendas, tresors immensos de patriotisme, de docilitat, de sufriment, de abnegació, de paciencia, de civisme.

Y tot per arribar al punt insostenible en que 'ns trobem: tot per veure perduda l' isla, en la qual hem estat tres anys jugant continuament á la *gana-pierde*: tot per realisar l' amputació final, sino de una manera vergonyosa com sembla que buscan, per medi de una nova guerra que equivalguí á un desastrós suicidi nacional.

¿Qué han fet d' Espanya 'ls governs de la monarquía?

¡Ben cars aném á pagar los seus errors; ben caras las complacencias del poble que durant tant temps ha estat consentintlos!....

En tota l' Europa, poblada de trons, no contem avuy ni ab un sol amich ab la suficient abnegació para posar-se resoltament al costat nostre. Totas las nacions ens dispensen platòniques simpatías; reconeixen la rahó que 'ns assisteix, lo dret que 'ns ampara; pero de aquí no passan. Quan arribi l' hora 'ns veurán lluytar y morir per una causa, tant ó mes que nacional, verdaderament europea, ja que la perduda de Cuba per Espanya significa l' anulació del últim domini d' Europa sobre l' continent americà, y ab tot y aixó 'ns estan dihent: —Filla meva, si tens mals-de-cap pàssete'l's.

¿Quina forsa real y efectiva devé en tan angustiosos moments á la subsistencia de la monarquía espanyola, de la qual, segons sembla, s' han preocupat exclusivament los governs, desde l' principi del conflicte cubà? Per evitar perills á la monarquía, va descartarse la guerra ab los Estats Units, quan lo poble la demanava, y era ocasió d' empéndrela. Per evitar perills á la monarquía, los governs, petrificats en la dictadura, han tingut enfrenadas las corrents de l' opinió de tot punt necessaries pera la justa y acertada resolució de crisiós nacionals tan tremendas com las qu' estén agravant.

Encare ahir, quan era precís, que la nació pogués dir ab tota franquesa lo que pensa y lo que sent, se treyan, ab lo forceps de la coacció y del abús, unas corts casi totalment adictas á las oligarquías governants, compostas en sa immensa majoria, de parents y amigatxos dels homes del poder, que contan ab elles en tot y per tot, per seguir consagrantse d' *fernros felissos*, al amparo de la ditxosa monarqua.

* * *
Y en aquesta situació tan trista, tan afflictiva, tan desairada se 'ns demanan nous miracles de abnegació y patriotisme. No importa: serém capassos de ferlos, si á tant se 'ns obliga. Perduts per cent; perduts per mil. Espanya demostrará novament que sab lluytar ab heroisme. Lo únic que no sab ni sabrá may será exigir virilment las degudas responsabilitats als que les han contretas.

No obstant, tal vegada, encare podrà evitarse la horrenda tragedia. Lo Papa Lleó XIII s' ha encarregat de buscar un arreglo, que desde ara ja s' pot preveure que serà la perduda de Cuba. Solució acomodatícia, que calmarà la susceptibilitat nacional, perque en aquest cas Cuba no l' hauré perduda nosaltres, sino l' nostre mediador, dotat de la divina infalibilitat.

Després de aixó, obran ab gran acert, oferintnos per únic alivio 'ls consols de la santa religió. A pregat com á beatos, ja que no hem sapigut combatre com á homes, no ja sols contra 'ls enemicxs exteriors, sino

tampoch contra 'ls de casa nostra tan ó mes terribles que aquells.

Prosternemnos, com va recomenarho l' nostre venerable prelat D. Jaume, davant del Sant Cristó de Lepanto. La miraculosa imatge, al veure venir una bomba d'els canons turcs, va enretirar lo cos, y així s'ha quedat.

No pot en veritat trobar un patró mes apropiat als seus mèrits diplomàtics y á las sévases inclinacions polítiques, lo gran Sagasta, que sempre que veu venir una bomba, fá l' *queiero*, de manera que avuy sense necessitat de un nou Lepanto ab los *yankées*, es molt fàcil que tinguém un nou Sant Cristó.

P. K.

ENTRE l' esclat de patriotisme que s' observa en distintas classes socials, s' hi troba á faltar una nota: la veu dels jesuïtas.

Davant dels grans apuros qu' està passant la nació espanyola, la poderosa y opulenta companyia, no ha dit encare, ni es fàcil que diga:—Espanya: cinch céntims temí per ajudarte. Si 'ls necessitas

vina á buscarlos.

Sens d'autre existeixen dos motius poderosos que ho impedeixen.

Primer: que l' jesuïta no s' fica mai las mans á la butxaca sino plenes, ni las treu de la butxaca sino buidas.

Y segon: que l' jesuïta es bort de patria.

Nosé si hem de alegrarnos ó si hem de sentir que l' Papa s' veja impossibilitat de fer de mediador en la qüestió de Cuba.

Un cop declarada la guerra (si s' arriba á declarar) en lloc del Papa, hi haurá de intervenir lo seu immediat superior ó siga l' gloriós Sant Pere.

May s'iga sino per alló que s' diu en semblants casos: «A quien Dios se la dé, San Pedro se la bendiga.»

Deya aquest dia un conservador de bona fé:

—Tant mateix D. Antón Cánovas ya tenir una gran sort en morirse á temps. Perque ben mirat val mil vegadas més la mort, que l' disgust de tenir que arramblar ab la cullita, fruyt de las llevors qu' ell va sembrar.

No la temém la guerra, no la temém poch ni molt. Espanya ha demostrat sempre que se sab batre, y qu' en un empenyo d' honra sab també sacrificarlo tot.

Siga la que's vulga la forsa que despleguen els *yankées*, Espanya no retrocedirà, y si ha de rebre, rebrà, pero rebrà pegant, y pegant tan fort com pugui. D' això n' estém segurs.

No temém la guerra: lo únic que 'ns esparvera son las sévases conseqüències. Perque, no duptin un moment que fins en cas de guanyar, resultarà que havém perdut.

Mes que un interès positiu, aném á defensar una ilusió, molt honrosa, molt digna sens dupte, pero completamente desprovista de sustancia.

Farém lo qu' hem fet sempre: conquistarém grans manats de llorers, pero ni una sola filagarsa de carn.

Tot lo necessari per anarlos á benevir el diumenje de Rams; res de lo mes precís per fer un mal estofat el diumenje de Pasqua.

Si fos possible liquidar tot lo que han tret de Cuba, 'ls que provehits de una credencial hi anavan avants á ferse 'ls seus, veuríam la cantitat immensa que representa l' fruyt dels abusos y las expoliacions.

Pero ab tot y ser tan gran aquesta suma, á penas si representa l' dèu per cent de lo que fins ara 'ns costa la conservació de la isla. Y això qu' encare queda la qua per escorzar.

Una vegada mes s' ha posat de relleu la exactitud de aquella màxima: «Dels pecats dels governs, els pobles ne van geperuts.»

Há vingut un' ordre superior, trasmesa per conducto dels bisbes, als seus respectius remats, concebuda en los següents termes:

—Espanyols: encomaneuvs á Déu.

Qualsevol diría que 'ns han posat en capella.

Mes sápiga y entengui qui tal se figuri, que no hem comés cap delicte per mereixer la pena de mort, á no ser que siga delicte l' haver tingut una confiança excessiva ab els que 'ns han portat al cantell del precipici.

De totes maneras á qui hem d' encomanarnos principalment, es á las nostras mateixas energias.

Y en lloch d' emplear lo puny en picarnos lo pit, valdrà mes ferlo servir per ensorrar las costellas dels nostres enemicichs.

En lo mes fort del conflicte provocat pels tocinaires, se va rebre á Barcelona un telegramma de Madrid que deya:

«El presidente del Consejo trabaja con el ministro de la Gobernación en los preparativos de las elecciones de Senadores.»

Fá molt bé en Sagasta. Lo dels Estats Units pot esperar. Y vaja, senyors, lo primer es lo primer.

En aquests últims días s' han efectuat novas manifestacions demanant la revisió del procés de Montjuich. Notable sigué la de Tarrasa, tant pel número dels manifestants que passavan de 5,000, com per la serietat qu' en l' acte va observarse. La ciutat de Tarrassa ha donat sempre mostres virils de son esperit liberal y de son gran amor á la justicia.

La manifestació celebrada á Vich l' últim diumenge sigué també molt notable, haventhi prés una part important las representacions dels pobles mes avansats de la comarca. Per mes que l' arcalde s' oposá á que hi figuressin algúns pendóns, per ser negres, es á dir de color de conciencia reaccionaria, reiná l' ordre mes complert.

Lo poble sab demanar lo just, y es digne de conseguirlo.

Convé que l' govern de 'n Sagasta no ho perdi de vista. Y no vulgi que lo que avuy demana ab tanta correcció, no s' veja obligat qualsevol dia á exigirlo á tota costa.

Diu un telégramma que l' Sr. Moret està decidit á impedir á tots los medis per conseguir la pau.

—A tots els medis!....

Ara imaginínse lo que això vol dir.

—Qui ha pagat una indemnisió Mora, figúrinse qu' es lo que no será capás de pagar sino li lligan las mans. Qui ha fet un cistell, de la mateixa manera farà una pau com un cove.

Una màxima política ab honors de profecia:

—Sí, per una causa ó altra, ha de venir á Espanya la República, caurá á mans del núcleo qu' estant en condicions activas se trobi mes ben organisat.

—Y si la República ha de subsistir, serà prescindint en absolut, dels que no tenen avuy prou seny per obrir li camí, ni es probable que tingan demà la suficient cordura per conservarla.

—Lo gran Gambetta, en mitj de un desgabell molt parescut al actual, ho va dir als republicans francesos: —La República será pels més prudents.—Per ells va ser y encare la tenen.»

La funció que s' ha donat al Real de Madrid, al objecte de allegar fondos pera la construcció de un nou barco de guerra, ofereix un sens ff de rasgos, que enalteixen en gran manera l' desprendiment dels que 'ls han realisat. Algunas persones de posició han donat cantitats de alguna importància per palcos, butacas, y fins per senzills assentos de paradís.

La generositat consagrada al major prestigi de la patria serà sempre admirable y commovedora.

Pero vams á veure.

Los mateixos personatges que s' desprenen de cantits respectables pera dotar á la patria de un nou medi de defensa, no podrían organizar en lo mateix Teatro Real una funció anàloga, y en la qual regissen los mateixos preus, destinant lo producte á socorre á las víctimas de la guerra?

En aras de la patria, centenars y milers de familias espanyolas sumides en la pobresa, han sacrificat alguna cosa que val mes que tots los duros de la duquesa de Fernan-Núñez y que totes las pessetas del marqués de Villamejor. Han sacrificat la vida dels seus fills, es á dir: un tresor que no té preu.

—Magnífica ocasió perque 'ls rics opulents se redissen als ulls dels pobres, obligant els sols, exclusivament, á consumar lo sacrifici de morir per la patria, sacrifici sempre major que que l' representa l' desprendre voluntariament de una cantitat mes ó menos considerable!

CARTAS DE FORA. —Urtig (Cerdanya).—Lo burinot negre feu venir á uns auxiliars perque l' ajudessin á passar misticas bugadas; pero estaven tan impacients que no feyan més que remoure's y picar de peus dintre de la gabi. Y succeí que á un home que declarà que no tenia cédula clerical (vulgo butlla) se l' tragueren del davant ab un rebufo, dihen que no 'l podian absoldre, y afegint en alta veu á manera d' avis que l' que no tingüés butlla, que no anés á confessar. Per lo vist, per fer net de tot, més que escarbotar la conciencia, es precis gratar se la butxaca.

—Vilarodona.—Dir que durant l' última elecció va realisar la gran tupinada, equivaldrà á consignar que aquí s' ha fet lo que 's fa per tot Espanya. Lo curiós es que un elector nomenat Joseph Colet que s' presentà á emetre'l vot, se trobà ab que l' president y dos individuos més de la mesa estaven jugant á cartas, havent sagut d' esperar que acabessin la par-

tida. ¿Veritat que aquest incident forma un quadro electoral molt pintoresch?

—Mollet.—Serà convenient que *La Publicidad* s' hi mires una mica avants de insertar certs escrits que de aquest poble li envian, trepitjant l' honra de persones digníssimas y atribuïntelas hi accions que no han comés. Res hi guanya la serietat de un periódich ab aquestas lleugeres. Tots sabém de ahont surten los tiros: de un trist barberet que deu la sort á las carambolas de Novedats y que mantinen amistat ab un dependent de la casa del diari (no sé si serà l' escòmbriatre) fá publicar tot quan li dona la gana, sense que l' director se prengua la molestia d' enterarse de la certesa dels fets. Així es com passan certes mentides y barbaritats que ni l' gitano més traesser es capás d' inventarlas. Las persones sensatas están ja fastidiades y son moltes las que han pres l' acort de deixar aquell diari que tot sovint insulta á individuos molt ben vistos en la població.

—Premià de Dalt.—Aquí, en realitat á penas va votar ningú, perque sent la població en sa inmensa majoria republicana, y no presentant candidat propi, 'ls electors van abstener-se. Ab tot gracies al arcalde ciutadà Ramón Riera, conegut per Pau Barbas, que tant ha blossomat de ateo, socialista y federal sinalagmàtic, y que ab son apegó á la verba lo mateix fá avuy la causa dels fusionistes, com feya ahir la dels conservadors, s' ha consumat la gran truyta electoral surtint las urnas plenes y curullas de vots ministerials. ¡Sembla mentida que l' amor al mangoneig, fassi fer aquesta mena de papers!....

ENTRE ROMA Y WASHINGTON

(CONFERENCIA TELEGRÁFICA)

—Mister Mac!

—¿Qué hi ha? ¿Qui' m crida?

—Jo.

—Y bé, ¿qui sou vos?

—El papa.

—Us hauréu equivocat;

anys ha que soch orfe.

—¡Ah, plaga!

—¿Que feu el pagés ó qué?

—No 'm coneixeu poch ni gayre!

—Soch el papa, l' que hi ha á Roma.

—¿Auell que dorm á la palla

y viu pres dels italians?

—El mateix.

—Y de qué 's tracta?

—Perque us aviso qu' estich

molt amohnat ab Espanya,

y no puch perdre un minut

en conversas secundàries.

—Me'n alegro! Cabalment

poséu el dit á la llaga;

d' Espanya us haig de parlar.

—¡Ah! ¿Es cosa d' aquells panarras?

—¿Qué volen? —Al fi confessan

qu' ells son els que ab malas manyas

han tirat el Maine á pico?

—Reconeixen que nosaltres

no hem donat may un sol pas

que no sigui d' alabar-se?

—Declaran solemnement

qu' es una calumnia infame

això de que desde aquí

hem enviat municions y armas

als insurrectes cubans

quatre ó cinch centas vegadas?

—Perfectament!.... Si s' humillan,

si confessan, si s' abaxan,

els concedeixen 'l perdó

(que no se l' mereixen gayre)

y lloestos; no 'n parlén més:

s' ha acabat la saragata.

—Mac-Kinley, no corréu tant.

—¿Jo corro?

—Si, un xiuet massa.

—¿Qué? ¿Que potser la missió

que duheu no es demanarme

perdó?.... Si es aixís, pleguém.

—President, menos bravatas

y no 'm feu incomodar.

Héu de comprender que l' papa

es més que un Dupuy de Lome,

y que á mí no se m desayra

aixís com aixís.

—Y bé

—¿qué us diré donchs? —M' feu gracia!

—No veieu que 'ls més payans

m' obligan á gastá agallas

y que si m' arroso un xich

s' atreveixen á insultarme?

—Y jo també no veieu

que si are que hi tret la cara

per arreglá aquest bullit,

'L telegrafista que aquests detalls va donarme, declara que en sent aquí no pescá cap més paraua. ¿Qué haurán pactat en resum en Mac-Kinley y l' sant pare? ¿Aquella capa de sucre, hont deurán volguer posarla?

C. GUMÀ.

FANTASÍA AMERICANA

OTAS las nacions que rodejan lo golf de Méjich y l'mar de las Antillas s' han reunit, convocadas pel Nort América.

Aquest exposa l' objecte de la junta. —Us hi congregat per parlar de la qüestió cubana.

MÉJICH: —¿Qué n' hem de fer nosaltres de Cuba? Cada hú que 's euydi de casa seva.

VENEZUELA: —Beute aquest ou.

ESTATS-UNITS: —Se coneix que teniu sanch espanyola en las venas!... Crech que 's veihis, quan son personas decentes, s' han d' interessar en tot lo referent al barri.

GUATEMALA: —Quan son personas decentes, sí.... pero quan no ho son.... val mes que no s' hi fiquin.

ESTATS-UNITS: —Per qui parlas?... (*Sense esperar la resposta.*) Perque heu de tenir entés que jo no admeto bromas ni reticencias. Aixó de Cuba, no hi ha que donarhi voltas, no pot anar, y hauriam de veure si ho arreglém.

COLOMBIA: —Pero éno es d' Espanya l' isla?

ESTATS-UNITS: —Ho es... ho es... fins a cert punt. De tots modos, n' hem de prescindir d' aquesta circumstancia. Ja sabéu lo meu lema: *América pels americans*.

MÉJICH: —Sí, pero tenint en compte que aquí tots ho som igualment d' americans, tant tú com nosaltres.

HONDURAS: —Molt ben dit.

ESTATS-UNITS: —Bueno: aném a la cosa. A pesar dels esforços d' Espanya, ja hauréu notat que l' insurrecció s' aguanta ferma y vigorosa com lo primer dia.

NICARÁGUA: —Es que diu que tú l' ajudas....

GUATEMALA: —Y que si tú no l' ajudessis ja estaria acabada tempi hâ.

ESTATS-UNITS: —Tot aixó son murmuracions de gent desocupada. La insurrecció dura porque es forta, y no hi ha mes remed que deixar que l' aconteixements segueixin lo seu curs natural. ¿Sabéu qué pensava jo?

MÉJICH: —Es difícil endavinarho. ¡Pensas unes cosas tan extranyas devegadas!...

ESTATS-UNITS: —Comprar l' isla a Espanya, acabant aixís d' un cop aquesta guerra que no 'ns deixa estar tranquil·ls.

VENEZUELA: —Ja s' hi avindrà Espanya ab aixó?

ESTATS-UNITS: —¡No ha d' avenir's hi! Per poch que n' hi donguéu, sempre s'nt guanyanthi.

MÉJICH: —Pero quina serà la nació que farà la compra?

ESTATS-UNITS: —Jo.

MÉJICH: —Ah! ¿Y quánt pensas donarne de l' isla?

ESTATS-UNITS: —Cinc cents milions.

VENEZUELA: —Es dir que tú mateixa t' ho arreglas tot. Determinas que l' isla s' ha de comprar, que l' qui l' ha de comprar ets tú, y que l' preu que se n' ha de dar es lo que a tú t' sembli convenient.... ¿Sabs que m' sembla que aixó es acomadar el joch una mica massa?

ESTATS-UNITS: —Y donchs ¿qué voldria que 's fes nosaltres?

MÉJICH: —Cuba, si t' convé a tú, també pot convenirme a mi.

COLOMBIA: —Y a mí.

VENEZUELA: —Y a mí.

ESTATS-UNITS: —Oh! Us convé.... us convé.... ¿Y 'ls quartos?

MÉJICH: —¿Quins?

ESTATS-UNITS: —Els cinc cents milions.

VENEZUELA: —¿Pero quít' ha autorisat per marcar preus á tu? ¿Qui t' ha nombrat tassador d' islas?

MÉJICH: —Aquí lo racional es una cosa: l' isla s' posa en venda per son amo? Suposém que sí. Donchs se la treu a subasta pública.... y que se la endugui el qui més be la pagui.

TOTAS LAS NACIONS: —No está mal.

ESTATS-UNITS (criulant): —Senyors y seyyoras, se ven l' isla de Cuba. Jo 'n dono cinc cents milions.... ¿Qui 'n dona més?

FANTASTICH.

OS mateixos mambissos sublevats miran ab rezel la pretensió dels Estats Units de ficarse a Cuba ab les armas a la ma.

Se compren que estiguin escamats.

Per prestarse a ser pastura de una manada de porchs, se necessita haver nascut carbassa ó rabaquet.

* * *

Y la veritat es que 'ls yankees una vegada haguessen lograt l' abandono de Cuba pels espanyols, entrarián a l' isla com en un país conquistat.

Los cubans serían tractats pel istil dels indios pell-roigs. Los yankees humanitaris els cassarían com a fieras.

Ay pobra estrella solitaria, y que 'n sortiria d' estrellada!

Me contan de un diputat elegit per un dels districtes de Catalunya, las següents anécdotas rigurosament històricas.

S' estava examinant d' historia natural, y l' catedràtic que l' tenia molt recomanat, volent ferlo quedar bé, li va preguntar:

—Vamos a ver ¿puede Vd. citarme un individuo de la familia de los cuadrumanos?

Y ell va respondre de cop y volta: —Si, señor: el gallo.

Un dia s' estava a la Plaça de Catalunya, y un amich va preguntarli:

—Ahont vas?

—Al Ateneo— va respondre.

—Vaja, t' acompañaré: agafem aquest tranvia—digué l' amich senyalantni un que en aquell moment arribava de Gracia.

—No,—respongué l' futur diputat—millor será qu' esperém el de la Barceloneta que va mes depressa.

Yá un home aixís l' han fet pare de la patria! ¡Quina llástima que 'n Sagasta no l' aprofiti per ministre!

Ell sol, ab una sortida de las sevas, seria capás de resoldre la qüestió de Cuba, y de desarmar als Estats Units. Bastaría que digués qualsevol animalada, perque 'ls jingos mes frèstecs esclatessin en la mes formida ratiellada. Las amenassas de guerra acabarián ab un panxó de riure.

D. Jaume se 'ns torna guerrero. Fins ara no s' ha adonat de que Catalunya té un litoral molt extens, exposat a qualsevol sorpresa.

Està molt bé que se n' adongui: mes val tart que may. Pero estaría millor que digués quan dona ell, del seu sou que no es gens escàs, y de las ganancies de la curia que son molt considerables, per fortificarlo.

M' hi jugo una mitra nova de trinca, que si algú li pregunta: —¿Quan dona, D. Jaume, per fortificar la costa de Catalunya? —Per tota resposta 's treurà un puero de la butxaca, y dirà: —Fumém. Fumém.

Un telegrama del *Diluvi*: «En Vitoria una señora, á fin de evitar que su esposo fuera a votar, le suministró con el almuerzo una dosis de opio que sumió á aquel en un profundo sueño; pero sin duda fué tan cargada la dosis que tuvo que reclamarse el auxilio del facultativo para que el pobre elector despertara de su letargo. La señora se halla enferma del susto y el marido está medio idiota.»

Al telegrama que acabém de transcriure hi falta un dels comentaris ab que l' *Insensat* acostuma a adornar casi tots los escrits del *Diluvi*. Un comentari per l' istil:

(Si la senyora de Bilbao hagués volgut hauria pogut estalviarse l' opi. Donant á llegir al seu espòs un dels meus articles, l' hauria fet adormir, no hauria anat á votar, y al despertar hauria vist que se li havia tornat mitjà ximple.)

Un ganader deya:

—May diríau per qué aquests brétils dels Estats Units volen la guerra á tota costa? La volen porque encare que rebessin quedarián satisfets. Als porchs els agrada molt las castanyas.

A conseqüencia de la rotura de un dich, als Estats Units s' ha desbordat lo riu Ohio, havent produhit la inundació mes de 500 víctimas.

Ara veurán com serán capassos de dir que l' Ohio al desbordarse, estava de acort ab els espanyols, y 'ns exigirán una indemnisió ó 'ns declararan la guerra.

Si l' riu Ohio, en lloc d' ayuga portés rom ó bé ayguarden ja veuríen com llavoras estarían mes contents!

La mediació del Papa en lo conflicte d' Espanya ab lo Nort América, sembla que ha fracassat.

En Mac-Kinley ha dit que no la vol, quan ha vist que 'ls tocinos de las Corts se li sublevaven ensenyantli las dents com si volguessin devorarlo.

Y es que l' successor de 'n Cleveland s' ha tornat un president de República perfectament arrastrable.

O 's deixa arrastrar per la corrent de las malas passions dels jingos, ó aquests li tiran una còrdia al coll y l' arrossegan.

Encare que l' Senat yankee s' ha ocupat de comprar l' isla de Sant Tomas als dinamarquesos, se 'm fa impossible creure que gastin ni un céntim en la seva adquisició.

Los raters quan s' enamoran d' un rellotje, poch el compran, l' afanan.

S' han posat á la venta uns retratos de 'n Sagasta, al preu de dos pessetas cada un.

—¡Dos pessetas!.... ¡Quin boato!....

Ab franquesa, no las val ni l' mateix original.

—¿Cóm las pot valé l' retrato?

Las eleccions de Berga i y qué deliciosas!

Tiros y morts á Casserras, com si diguessim, la part tràgica.

La cangrí de la capital del districte insuficient per contenir lo gran número de presos que hi han sigut portats, y haventse tingut de habilitar un convent per contenirlos: com si diguéssem, la part melodramàtica.

Y per últim l' escrutini, del qual n' han resultat dos sumes distintas, y dos actas distintas també, una per en Ferrer y Soler y un' altra per en Rosal.

Quan el Congrés s' occupi de aquesta elecció, podrà aprobar las dues actas, consignant que un districte de tanta historia com el de Berga, ab un sol diputat no 'n té prou: es digne de tenirne dos.

D. Jaume, miri que diuhen:

—Lo bisbe de l' Habana ha ofert tots los recursos ab que contan las iglesias de la seva diòcessis, á ff de contribuir als gastos de la guerra, trobantse dispositat ademés a cedir tots los objectes de valor destinats al culto, inclús els cálzers si es precís.

Pero vaja, D. Jaume que ja sé lo que respondrà:

—Si en lloc de ser bisbe de Barcelona, ho sigués de la Habana, també 'n faria jo de francesillas. ¡A la Habana ray que 'ls puros van barato!

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Can-sa-la-de-ri-a.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Petra—Parte.*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Lò Señor batlle.*—Teodoro Baró.
- 4.ª TERS DE SÍLABAS.— CA SA CA
SA RI NA
CA NA RI

5.ª GEROGLÍFICH.—*Lo pá fa engrunas.*

Han endavinat totas las solucions los ciutadans: Un Vilafranquí, Pep de las Unsas y Pere Sesquitlla; n' han endavinat 4 J. Marçet y Ton Burinot; 3 J. Romanos, Sisket Farré y Sebastià Carandell; 2 Un Manius; y l' no més R. P. de Belianes, Un de la Montanya y V. A. de Las Vinyas,

XARADA

*Dos-tersa, fora aprensions:
desd' ara 'm llençaré al camp:
me importa un dos-hu l' que duguin;
tinch ja l' hu-dos preparat
y tres-quart, sortí ab victoria
es lo que importa y avant.
L' encasillat surt, ey, gracias
á la clàssica total.*

TAP DE SURO VILAFRANQUÍ.

ANAGRAMA

*Tot la total del passillo
la treus ab cuidado, entens,
y la espolgas, que tú tens,
per espolgar molt de brillo.*

—Está bé, Donya María.
Aixó te lo sé esmerat....
(Si brillo no hagués gastat
un altre l' espolsaria.)

EMILIO SUÑÉ.

TRENCA-CLOSCAS

D. MELIRIO OSUNA
SABADELL

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo titul de un aplaudit drama castellà.

UN QUE VÉ DEL HORT.

TERS DE SÍLABAS

Sustituir los punts per lletras que llegidas horisontal y verticalment diguin:—Primera ratlla: nom d' home.—Segona: objecte de vimets.—Tercera: joya.

L' HOME DELS NASSOS.

Anant á buscar los últims sagaments per una malalta que s' està morint.

INGLIS Y YANKÉES.—Querido: veig que tenim la mateixa manera de pensar. Quan una cosa 't fassi goig, píspala, que jo faig lo mateix.

GEROGLIFICH

I I I
I I I
I
:
1/2 16

P. LLENSA.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans P. Vacarissas, Un Montserratí, Rafelet, Un Périt Mecànich, Melon Cansado, F. Quintana, R. Planas Soley, M. de la Seo, Pep Pastanaga, y Un Aprenent de Notari:—*Lo que ens envian aquesta setmana no fa per casa.*

Ciutadans Tap de suro Vilafranqui, Sisket Farré, Jaumet Novell, Un Gomos, Pepet Panxeta, F. Más Abril, J. Romansos, Joanet V., R. Campins, Joan Aubert Manén, Artagnan, y Sisket D. Paila:—*Insertarem alguna cosa de lo que 'ns envian.*

Ciutadà Félix Cana: Tindrém present la seva demanda. La composició d'aquesta setmana es molt desgarbada y no 'ns serveix.—*Noy de 'n Naca:* Y la que 'ns envia vostè resulta molt fluixa.—*J. Pellicer:* Tingui present qu' es molt lo qu' ens envia, y que no disposem de prou espai per donar sortida a tot lo que rebém.—*B. Gunalous (Remedios):* No 'ns es possible complau-re's la publicació de la fotografia podria tenir interès pels amicxs i conegeuts de vostés; pero no pel públic en general.—*Eduard Terri (Melbourne):* La composició es incorrecta, y per lo tant no fa per casa.—*J. Pera Corba:* Tal vegada utilitzarém la composició de vostè en un número especial qu' estém preparant.—*J. Castellet Pont:* En lo sonet hi ha algun vers mal accentuat.—*J. Soler Escofet:* La composició de vostè té escassa novel·tat.—*Anton del Singlot:* Lo sonet pot aprofitarse; l' altra composició que 'ns remet té algunes incorreccions.—*Francesch Comas:* Va bé.—*L' Avi Riera:* Ara està millor.—*P. Benet:* La composició que 'ns envia, no 'ns serveix.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.